

Λευκωσία

Η Λευκωσία είναι η μόνη διχοτομημένη πρωτεύουσα στην Ευρώπη. Θέλουμε να είναι μια δυνατή, σύγχρονη και ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Όχι μια πόλη διοικητικά κατακερματισμένη και ακρωτηριασμένη, χωρισμένη σε δέκα Δήμους όπως είναι σήμερα.

Ο διαχωρισμός των πέντε δήμων της Αστικής Περιοχής της Λευκωσίας, (Λευκωσίας, Αγίου Δομετίου, Έγκωμης, Αγλαντζιάς, Στροβόλου) είναι απόλυτα τεχνητός, αποτέλεσμα λανθασμένων πολιτικών του παρελθόντος.

Δεν αντικατοπτρίζει καθόλου το εύρος των πολιτιστικών, οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων της αστικής περιοχής της Λευκωσίας που αποτελεί ένα ενιαίο αστικό συγκρότημα. Είναι ένας κατακερματισμός που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει ενιαία και συντονισμένα τις τοπικές και μητροπολιτικές υποθέσεις, αλλά ούτε και να παράξει τον αναγκαίο ενιαίο προγραμματισμό.

Ο κατακερματισμός της Λευκωσίας δεν περιποιεί τιμή σε μια ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Ο Δήμος της Πρωτεύουσας ασφυκτιά, με το βόρειο τμήμα του Δήμου να είναι κατεχόμενο, αλλά και την ανάπτυξη των πανεπιστημίων, και της έρευνας και καινοτομίας που αποτελεί το νέο αναδυόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα της Λευκωσίας, να λαμβάνει χώρα σε πιο μικρούς όμορους δήμους. Το ίδιο ισχύει και με την αστική ανάπτυξη.

Ο Δήμος της πρωτεύουσας δεν είναι σήμερα καν το απόλυτο διοικητικό κέντρο της Κύπρου αφού σημαντικές αρχές, όπως η Κεντρική Τράπεζα αλλά και κάποια Υπουργεία, ενώ βρίσκονται στο ουσιαστικά στο κέντρο, ανήκουν διοικητικά διάσπαρτες σε άλλους δήμους, κάποιοι εκ των οποίων λόγω μεγέθους αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα βιωσιμότητας.

Παράλληλα, κατακερματισμένοι είναι οι Δήμοι της περιφερειακής Λευκωσίας (Λακατάμια, Τσέρι, Γέρι, Λατσιά, Δάλι) με διαφορετικά χαρακτηριστικά, που σημειώνουν ραγδαία ανάπτυξη σε οικιστικές, εμπορικές και βιομηχανικές δραστηριότητες.

Την ίδια ώρα, το κόστος παροχής υπηρεσιών στους πλείστους Δήμους της Λευκωσίας είναι δυσανάλογα υψηλό από αυτό που θα έπρεπε (και πάλι λόγω του κατακερματισμού), ενώ η επάρκεια παροχής υπηρεσιών σε πολλές περιπτώσεις είναι χαμηλή.

Οφείλω να ομολογήσω ότι ενώ κάποια πράγματα για τη Λευκωσία είναι αυτονόητα, οι συγχωνεύσεις μας έχουν προβληματίσει.

Η εισήγηση μας είναι η δημιουργία ενός Μητροπολιτικού Δήμου Λευκωσίας που θα περιλαμβάνει την Λευκωσία, τον Στρόβολο, τον Άγιο Δομέτιο, την Αγλαντζιά και την Έγκωμη. Ο Νέος Δήμος θα απαριθμεί 175,000 (καταγραφή 2011) κατοίκους που με βάση και το σενάριο μας θα δημιουργήσει εξοικονομήσεις και τις περισσότερες εξοικονομήσεις, της τάξης των €17.3 εκ. Ευρώ ετησίως.

Θα είναι ένας Δήμος που θα επιτρέψει να έχει η Λευκωσία την αναπτυξιακή προοπτική που της αξίζει. Τόσο ως η μεγάλη πανεπιστημιακή και νεανική πόλη στην Κύπρο αφού εδώ θα ανήκουν τα περισσότερα πανεπιστήμια, ως η περιοχή έρευνας και ανάπτυξης της Κύπρου, ως επίσης και το πραγματικό διοικητικό της κέντρο.

Θα πρόκειται φυσικά για ένα μητροπολιτικό δήμο, με ενιαίο πολεοδομικό και αστικό ιστό, όντως μεγάλο για τα κυπριακά δεδομένα και για τη διοικητική εμπειρία της Κύπρου, παρά το γεγονός ότι τα ευρωπαϊκά δεδομένα θα τον καθόριζαν ως μεσαίου μεγέθους. (Με βάση τα ευρωπαϊκά δρώμενα η Κύπρος δεν έχει μεγάλους Δήμους, οι οποίοι καθορίζονται όταν έχουν πληθυσμό πέραν των 250,000 κατοίκων).

Οι ανησυχίες που εκφράστηκαν για το μέγεθος του μεγέθους του Δήμου όμως μας προβλημάτισαν. Το επιχειρησιακό πλάνο που προνοείται στις μεταβατικές διατάξεις μπορεί πιστεύω να αντιμετωπίσει τις απαιτήσεις ομογενοποίησης και οργάνωσης.

Φυσικά οι εν λόγω ανησυχίες θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν, διαφυλάσσοντας την Μητροπολιτικότητα του Δήμου Λευκωσίας με τη συνένωση ορισμένων περιοχών του Δήμου Στροβόλου, οι οποίες είναι ουσιαστικά ενωμένες με την κεντρική Λευκωσία, ως Δημοτικό Διαμέρισμα στον Μητροπολιτικό Δήμο Λευκωσίας, και τη συνένωση πάλι ως δημοτικού διαμερίσματος, άλλων περιοχών του Στροβόλου με τον Δεύτερο Δήμο

της Λευκωσίας που προτείνω που είναι ο Δήμος Λακατάμιας – Τσερίου και Κοινότητας του Συνοικισμού της Ανθούπολης.

Η προοπτική, είναι πιστεύω και η πιο ορθολογική προσέγγιση που από τη μια θα καθόριζε μια πολύ ομοιογενή περιοχή ως τον Δήμο τις Πρωτεύουσας και από την άλλη θα ενίσχυε τόσο την αναπτυξιακή προοπτική του δεύτερου Δήμου, με την προσθήκη πληθυσμού, αλλά και επαγγελματικών υποστατικών.

Ο Δεύτερος Νέος Δήμος αφορά όπως είπαμε τη Λακατάμια , το Τσέρι αλλά και την Κοινότητα του Συνοικισμού της Ανθούπολης. Ο Νέος Δήμος θα περιλαμβάνει την περιοχή δυτικά του οδικού άξονα Α1 που αποτελεί και φυσικό γεωγραφικό σύνορο με τις άλλες περιφερειακές περιοχές της Λευκωσίας. Θα έχει πληθυσμό 47,138 χιλιάδες κατοίκους και θα έχει την κρίσιμη μάζα για ομοιογενοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών από τις οποίες θα προκύψουν σημαντικές εξοικονομήσεις.

Με βάση αυτό το σενάριο, η τεχνοοικονομική μελέτη καταδεικνύει εξοικονομήσεις της τάξης των 1.8 εκατ. ευρώ.

Ο Τρίτος Δήμος ο οποίος προτείνεται για τη Λευκωσία είναι η περιφερειακή περιοχή που βρίσκεται ανατολικά του οδικού άξονα Α1 και αποτελείται από τους Δήμους Λατσιών και Γερίου. Θα είναι ένας Δήμος με 25,000 κατοίκους. Η συνένωση θα προκαλέσει συνέργειες που θα βελτιώσουν ραγδαία ιδιαίτερα την οικονομική κατάσταση στο Δήμο Λατσιών (ο οποίος έχει σημαντικά έξοδα σε μισθοδοσία) αλλά και την υποστελέχωση που αντιμετωπίζει ο Δήμος Γερίου.

Η δημιουργία Τέταρτου Νέου Δήμου της Επαρχίας Λευκωσίας, σχετίζεται με ένα νέο δεδομένο (το οποίο αφορά και άλλες επαρχίες), που είναι η βούληση αρκετών Κοινοτήτων να ενταχθούν σε Δημαρχούμενες περιοχές.

Πρωτοβουλία τοπικής κοινωνίας

Όταν αρχίσαμε αυτή την προσπάθεια, δήλωσα, και από κάποιους θεωρήθηκε αιρετικό, ότι κάποιος περιορισμένος αριθμός κοινοτήτων, είτε για γεωγραφικούς είτε για πληθυσμιακούς λόγους θα έπρεπε να αποτελέσουν μέρος Δήμων για να δημιουργηθούν οι μίνιμουμ κρίσιμες μάζες που θα χρειαζόνταν.

Στη συνέχεια, μέσω της διαβούλευσης και της δημόσιας συζήτησης η οποία ακολούθησε, αρκετές κοινότητες, η οποίες δεν περιλαμβάνονταν στον αρχικό μας σχεδιασμό, δήλωσαν την ετοιμότητα τους να ενταχθούν σε νέους Δήμους, για να μπορούν να απολαύσουν τις συνέργειες που θα δημιουργούνταν μεταξύ τους, τους αυξημένους αναπτυξιακούς πόρους, και τις αυξημένες αρμοδιότητες που θα μπορούσε να τους παρέχει ένας νέος τοπικός Δήμος.

Ομολογώ ότι η εντατική ζύμωση που έγινε σε τοπικό επίπεδο, αλλά και η δική μου έκκληση στις Τοπικές Αρχές να δηλώσουν τις δικές τους τεκμηριωμένες προσεγγίσεις, έτυχαν μεγαλύτερης ανταπόκρισης από αυτή που ανέμενα. Η σοβαρή δουλειά που έγινε στην ετοιμασία του νομοσχεδίου, ο σεβασμός στην ταυτότητα της κάθε τοπικής οντότητας, ήταν κάτι το οποίο έτυχε αναγνώρισης και αρκετές κοινότητες, με δικές τους Πρωτοβουλίες αλλά και αποφάσεις των Κοινοτικών τους Συμβουλίων, που παραμέρισαν τους τοπικισμούς του παρελθόντος και έθεσαν ενώπιον μου τις δικές τους προτάσεις.

Μία από αυτές τις προτάσεις αφορούσε τη Δημιουργία ενός νέου Δήμου ο οποίος τηρεί όλα τα κριτήρια τα οποία είχαμε θέσει. Η πρωτοβουλία αυτή της ίδιας της τοπικής κοινωνίας δεν θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη έστω και αν άλλαζε κάπως τους σχεδιασμούς και τα σενάρια τα οποία προνοούνταν για την επαρχία Λευκωσίας. Είναι από αυτή την εισήγηση που προκύπτει και η εισήγηση μου για δημιουργία ενός Νέου Δήμου Νότιας Λευκωσίας – Ιδαλίου, ο οποίος θα επέλθει από τη συνένωση του Δήμου Ιδαλίου με τις Κοινότητες της Αλάμπρας, Λυμπιών, Νήσου, Πέρα Χωρίου και Ποταμιάς. Με τη συνένωση αυτή ο πληθυσμός του Ιδαλίου διπλασιάζεται από 10.466 κατοίκους σε 22.270 κατοίκους.

Είναι μια περιοχή η οποία λόγω του ξεχωριστού, δικού της κοινωνικού και αναπτυξιακού προφίλ, θεωρείται και πολεοδομικά μια ενιαία περιοχή, με το δικό της τοπικό σχέδιο. Είναι επίσης ένα σύμπλεγμα μεγάλων κοινοτήτων που συνεργάζονται ήδη σε αρκετούς τομείς και η μετάβαση τους σε Δήμο θα προσδώσει μεγάλες προοπτικές σε ένα νέο αγροβιομηχανικό δήμο νοτίως της Λευκωσίας.

Συμπερασματικά, η εισήγηση του ΥΠΕΣ στη Βουλή θα είναι να υπάρξουν Τέσσερις Νέοι Δήμοι στην Επαρχία Λευκωσίας οι οποίοι θα προκύψουν από την συνένωση 16 υφιστάμενων τοπικών αρχών (Δέκα Δήμων και έξι Κοινοτήτων). Με την προσθήκη των Κοινοτήτων οι κάτοικοι σε δημαρχούμενες περιοχές θα αυξηθούν κατά 13,560, από 255 χιλιάδες που είναι σήμερα σε 270 χιλιάδες κατοίκους και θα ανέρχονται στο 83% του συνόλου των κατοίκων της Επαρχίας σε σχέση με 78% σήμερα.

Λεμεσός

Η Επαρχία Λεμεσού αποτελείται σήμερα από έξι Δήμους. Υπάρχουν επίσης σημαντικές περιφερειακές περιοχές που δεν υπάγονται σε Δήμους, με μεγάλους πληθυσμούς οι οποίες γνωρίζουν μάλιστα πολύ μεγάλη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια.

Και στην Επαρχία Λεμεσού ο κατακερματισμός έχει οδηγήσει σε ανομοιογένεια όσον αφορά τις πολιτικές, υψηλά κόστη υπηρεσιών, αλλά στερεί στις πλείστες περιοχές την προοπτική μιας ενιαίας και βιώσιμης ανάπτυξης όπως και περισσότερα αναπτυξιακά κονδύλια.

Αναμφίβολα, η δημιουργία μεγαλύτερων Δήμων στην περιοχή θα ομογενοποιήσει τις παρεχόμενες στους πολίτες υπηρεσίες, θα μειώσει το κόστος των υπηρεσιών, αλλά και θα ενισχύσει σημαντικά την αναπτυξιακή προοπτική αρκετών περιοχών.

Ο Πρώτος Νέος Δήμος ο οποίος προτείνεται θα είναι αποτέλεσμα της συνένωσης του Δήμου Λεμεσού με το Δήμο Μέσα Γειτονιάς (Δήμος Λεμεσού) και την κοινότητα Τσερκέζ Τσιφτλίκ. Ο νέος αυτός Δήμος θα έχει πληθυσμό 115.527 χιλιάδες κατοίκους με πυκνότητα σχεδόν 3000 άτομα ανά τ.χλμ, θα είναι δηλαδή ένας από τους πιο πυκνοκατοικημένους δήμους της Κύπρου, με 18,000 επαγγελματικά υποστατικά που τον καθιστούν οικονομικά δυνατό.

Με βάση την τεχνοοικονομική μας μελέτη, θα προκύψουν πολύ σημαντικές εξοικονομήσεις, της τάξης των 5.3 εκατ. ευρώ οι οποίες θα μείνουν στον δήμο προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Ο Δεύτερος Δήμος ο οποίος προτείνεται είναι ο Δήμος της Ανατολικής Λεμεσού ο οποίος θα αποτελείται από τους Δήμους Αγίου Αθανασίου, Γερμασόγειας, και τις κοινότητες Αγίου Τύχωνα, Μουτταγιάκκας, Αρκούντας, Φοινικαρίων και Αρμενοχωρίου.

Η ενοποίηση των πιο πάνω οντοτήτων σε ένα νέο Ενιαίο Δήμο θα δημιουργήσει το θεσμικό και αναπτυξιακό υπόβαθρο ώστε ο Νέος Δήμος να καταστεί μια από τις πιο δυναμικές περιφερειακές περιοχές με τεράστια προοπτική τουριστικής, αλλά και πληθυσμιακής ανάπτυξης.

Ο Νέος Δήμος θα έχει πέραν των 35,000 κατοίκων με τις εξοικονομήσεις να ανέρχονται στα 2.6 εκατ. ευρώ.

Η εισήγηση μου είναι όπως ο Τρίτος Νέος Δήμος της Επαρχίας Λεμεσού θα είναι ο Δήμος της Δυτικής Λεμεσού, ο οποίος θα έχει επίκεντρο τον Ύψωνα και θα ενοποιήσει τις περιφερειακές περιοχές της πόλης περίξ αυτού, με τη συνένωση των Κοινοτήτων Ανώματου, Σωτήρας, Ερήμης, Κολοσσίου, Τραχωνίου, Επισκοπής, Καντού και Ακρωτηρίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι και σε αυτή την περίπτωση, η πρωτοβουλία ήλθε από την ίδια την τοπική κοινωνία, με τις πλείστες κοινότητες να εξασφαλίζουν και αποφάσεις των Κοινοτικών τους Συμβουλίων.

Ο Νέος Δήμος πληθυσμιακά θα έχει 28.828 κατοίκους περίπου με το δικό του, ομοιογενές, κοινωνικοοικονομικό και αναπτυξιακό προφίλ και προοπτική.

Τα οφέλη για τις κοινότητες είναι προφανή αφού με ελάχιστες εξαιρέσεις, με τα σημερινά δεδομένα, καμία από αυτές δεν θα μπορέσει από μόνη της να έχει επαρκή στελέχωση και οικονομικά δεδομένα που θα επιτρέψουν ένα αειφόρο αναπτυξιακό σχεδιασμό για την περιοχή. Με το Νέο Δήμο, αλλά και τα νέα γεωγραφικά δεδομένα που προκύπτουν και δεδομένης της βιομηχανικής περιοχής του Ύψωνα, η αναπτυξιακή προοπτική για την περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική, ιδιαίτερα στον τομέα της αγροβιομηχανίας και οικότουρισμού αλλά αυτές θα πραγματοποιηθούν μόνο υπό ένα ενιαίο Δήμο.

Οι εξοικονομήσεις οι οποίες προκύπτουν σε σχέση με το σενάριο αυτό από την μελέτη φτάνουν τις 443,000 ευρώ.

Ο Δήμος Κάτω Πολεμιδιών και η Κοινότητα των Πάνω Πολεμιδιών έχουν προβληματίσει σε σχέση με την γεωγραφική διάσταση της μεταρρύθμισης. Μελετήθηκε το σενάριο συνένωσης των Πολεμιδιών (Άνω και Κάτω) είτε με τον Ύψωνα είτε με τη Λεμεσό. Στην πρώτη περίπτωση, η προσθήκη των επτά κοινοτήτων θα ήταν αδόκιμη, αφού αυτό θα δημιουργούσε δυσχέρειες στην λειτουργία των οργάνων του νέου Δήμου ενώ θα αλλοίωνε το αναπτυξιακό προφίλ της περιοχής της Δυτικής Λεμεσού.

Η συνένωση των Πολεμιδιών με τη Λεμεσό και τη Μέσα Γειτονιά θα ήταν πιο ορθολογική στο πλαίσιο ενός Μητροπολιτικού Αστικού Δήμου και θα δημιουργούσε μεν ιδιαίτερα σημαντικές εξοικονομήσεις με βάση τη μελέτη, οι οποίες όμως θα περιορίζονταν ενδεχομένως από την μεγάλη γεωγραφική επέκταση καθώς και από το μέγεθος του Δήμου.

Κατ' επέκταση, και λαμβάνοντας πολύ σοβαρά υπόψη και τις ευρύτερες συναινέσεις οι οποίες δημιουργήθηκαν στην επαρχία Λεμεσού για τη γεωγραφική διάσταση της μεταρρύθμισης – και για αυτή την εποικοδομητική τους στάση θα ήθελα να τους ευχαριστήσω – εισηγήση είναι ο Δήμος Πολεμιδιών ενωθεί με τα Πάνω Πολεμίδια αυξάνοντας τον πληθυσμό στις 26,000 κατοίκων, παρόμοιου πληθυσμού με τους Δήμους Ανατολικής και Δυτικής Λεμεσού.

Σε περίπτωση που κριθεί ότι τα Πάνω και Κάτω Πολεμίδια θα ήταν καλύτερο να συγχωνευτούν με την Λεμεσό, η Κυβέρνηση δεν θα είχε ένσταση.

Συμπερασματικά, η εισηγήση του ΥΠΕΣ για την Επαρχία Λεμεσού είναι όπως δημιουργηθούν τέσσερις νέοι Δήμοι, οι οποίοι θα προκύψουν από τη συνένωση 18 τοπικών αρχών (Έξι Δήμων και 15 κοινοτήτων). Με την προσθήκη των κοινοτήτων οι κάτοικοι στις δημαρχούμενες περιοχές τις επαρχίας αυξάνονται κατά 32,000, από 177,000 σε 209,000 κατοίκους, με το 89% των κατοίκων της Λεμεσού να διαμένει πλέον σε δημαρχούμενες περιοχές σε σχέση με το 75% σήμερα.

Λάρνακα

Στην Επαρχία της Λάρνακας υπάρχουν σήμερα έξι Δήμοι με σημαντικές ανομοιογένειες μεταξύ τους. Πολεοδομικά, η ανάπτυξη της περιοχής τις τελευταίες δεκαετίες έχει δημιουργήσει μια ενιαία οικονομική και οικιστική περιοχή μεταξύ του κέντρου (Λάρνακα, Λιβάδια) και Αραδίππου (βόρεια). Η οικιστική διαφοροποίηση των ορίων μεταξύ των τριών δήμων δεν είναι ορατή επί του εδάφους αλλά μόνο επί των γραμμών του διοικητικού χάρτη.

Ο Δήμος Μενεού – Δρομολαξιάς (στα Δυτικά) είναι ένας Δήμος με διαφορετικό κοινωνικό και αναπτυξιακό προφίλ, με οικιστική κυρίως ανάπτυξη προς τα δυτικά, ο οποίος διαχωρίζεται γεωγραφικά από την κύρια οικιστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής με το φυσικό σύνορο της Αλυκής Λάρνακας και των προστατευόμενων περιοχών natura péριξ αυτής.

Με βάση τα πιο πάνω, η εισήγηση είναι για τη δημιουργία ενός Μητροπολιτικού Δήμου στη Λάρνακα με την συνένωση της Λάρνακας, της Αραδίππου, των Λιβαδιών, και της Ορόκλινης. Ο νέος Δήμος αποτελεί ουσιαστικά ένα πολεοδομικό συγκρότημα λόγω των εκ των πραγμάτων ενοποιημένων αναπτύξεων. Η προοπτική ανάπτυξης του Δήμου είναι τεράστια λόγω και του νέου Σχεδίου Περιοχής, η οποία αρχίζει από το Κέντρο της Λάρνακας, περνά από τα Διυλιστήρια και συνεχίζει βόρεια, καταλήγοντας στην περιοχή της Λίμνης της Ορόκλινης.

Αυτή η προοπτική είναι πιστεύω είναι και ο λόγος που το Κοινοτικό Συμβούλιο της Βορόκλινης και το Δημοτικό Συμβούλιο Λιβαδιών ζήτησαν ένταξη τους σε Νέο Δήμο με την Λάρνακα, κάτι που ομολογώ δεν ήταν στους σχεδιασμούς μας. Αυτή η ενιαία αναπτυξιακή προοπτική είναι λογικό να συμπλέει με ενιαία διοικητική δομή και αυτό ήταν το κύριο συστατικό που καθόρισε τη δική μου εισήγηση.

Ο Νέος Μητροπολιτικός Δήμος Λάρνακας θα αποτελείται από 85,036 κατοίκους, και θα είναι ο τρίτος σε πληθυσμό Δήμος στην Κύπρο. Με βάση τις εκτιμήσεις μας υπολογίζονται εξοικονομήσεις της τάξης των 8 περίπου εκατ. ευρώ ανά έτος.

Δεδομένης της πρώτης εισήγησης, η εισήγηση για τον Δεύτερο Δήμο της Επαρχίας Λάρνακας είναι όπως αυτός αποτελείται από τον Δήμο Δρομολαξιάς – Μενεού, και τις

Κοινότητες Κίτι, Περβόλια, και Τερσεφάνου. Ο Νέος Δήμος θα είναι μικρότερος του Μητροπολιτικού (όπως και στις άλλες επαρχίες) αλλά θα είναι ένας Δήμος οποίος θα έχει την κρίσιμη μάζα να είναι βιώσιμος, με τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τη δική του προοπτική ανάπτυξης. Τόσο πληθυσμιακά όσο και σε έκταση, θα αποτελέσει ένα διπλάσιο Δήμο σε σχέση με τον υφιστάμενο με πληθυσμό με 15,249 κατοίκους.

Και όσον αφορά την περίπτωση της Λάρνακας, η προοπτική δημιουργίας ενός μεγάλου Μητροπολιτικού Δήμου δημιούργησε κάποιες επιφυλάξεις οι οποίες έχουν εκφραστεί στο δημόσιο διάλογο, όπως και στην Λευκωσία αλλά και στη Λεμεσό. Δηλαδή, ότι ένας μεγάλος μητροπολιτικός δήμος στη Λάρνακα ενδεχομένως να αντιμετωπίζει διοικητικές δυσλειτουργίες. Κάποιες ανησυχίες που εκφράζονται και στην ίδια την τεχνοοικονομική μελέτη.

Σε περίπτωση που κριθεί ότι αυτές οι ανησυχίες υπερτερούν του οφέλους που μπορεί να προκύψει από τον Μητροπολιτικό Δήμο Λάρνακας, τότε η εναλλακτική θα ήταν το πρώτο σενάριο το οποίο προτείνεται αυτούσια από την ίδια την μελέτη. Δηλαδή, όπως ο Δήμος Λάρνακας αποτελείται από τη Λάρνακα, τα Λιβάδια και το Μενεού η οποία θα ενοποιούσε και το δυτικό παραλιακό μέτωπο της επαρχίας. Θα είναι ένας Δήμος των 65,000 κατοίκων με τις εξοικονομήσεις που προκύπτουν να είναι της τάξης των 4.2 εκατ. ευρώ.

Σε αυτή την περίπτωση ο δεύτερος δήμος της Λάρνακας θα αποτελείτο από την Αραδίπου, τα Κελλιά, τους Τρούλους, και την Ορόκλινη, με πληθυσμό 27,000 κατοίκους περίπου, με δυνατή προοπτική ανάπτυξης και κρίσιμη μάζα παρόμοια με τους πλείστους περιαστικούς δήμους της Κύπρου.

Όσον αφορά τους υφιστάμενους Δήμους Π. Λευκάρων και Αθηνίου είναι δύο Δήμοι με ιδιαίτερους περιορισμούς. Ο Δήμος των Πάνω Λευκάρων στα Δυτικά είναι απομονωμένος από τον κύριο άξονα της ανάπτυξης, όπως απομονωμένος είναι και στα βορειοανατολικά ο ημικατεχόμενος Δήμος της Αθηνίου. Και οι δύο δήμοι έχουν πολύ μικρό πληθυσμό.

Εκ των πραγμάτων, η ουσιαστική αντιμετώπιση της διοικητικής βιωσιμότητας, αναπτυξιακής προοπτικής και ουσιαστικής μείωσης της ανομοιομορφίας μεταξύ των

Δήμων της Επαρχίας, θα ήταν εφικτή μόνο με την συνολική ένταξη όλων των Κοινοτήτων της Επαρχίας σε Δήμους, κάτι το οποίο δεν εξετάζεται σε αυτό το στάδιο. Κατ' επέκταση, και με βάση τους πιο πάνω περιορισμούς, η μόνη επιλογή για τον Δήμο Λευκάρων είναι η διεύρυνση του με τη Βάβλα, τον Δελίκηπο, τον Κάτω Δρυ, τα Κάτω Λεύκαρα και τον Κόρνο. Ο πληθυσμός του Νέου Δήμου αυξάνεται από 762 άτομα σε 3177, δηλαδή κατά 316% ενώ η έκταση του αυξάνεται περίπου κατά 50%. Η συνένωση αυτών των οντοτήτων βελτιώνει τα ίδια έσοδα του Νέου Δήμου, τα οποία θα συνεχίσουν φυσικά να υπολείπονται των λοιπών δήμων, ενώ οι κατά κεφαλήν δαπάνες του Δήμου σημειώνουν και αυτές ουσιαστική βελτίωση.

Σημαντική, επίσης, είναι η βελτίωση του κόστους της παροχής υπηρεσιών που σήμερα στα Πάνω Λεύκαρα αγγίζουν τα 530 ευρώ ανά άτομο, ενώ σε κάποιες από τις γειτονικές κοινότητες υπερβαίνουν τα 1000 ευρώ. Ο Νέος Δήμος λόγω των οικονομιών κλίμακας αναμένεται να έχει μέσο κατά κεφαλή κόστος υπηρεσιών κοντά στα 350 ευρώ που ισοδυναμούν με μείωση της τάξης των 180 ευρώ ανά άτομο τον χρόνο για τα Πάνω Λεύκαρα και πολύ περισσότερο για κάποιες άλλες κοινότητες.

Πρόκειται για τις μεγαλύτερες βελτιώσεις οικονομιών κλίμακας που παρουσιάζονται σε όλα τα σενάρια συνένωσης Δήμων με βάση την τεχνοοικονομική μελέτη. Οι συνολικές εξοικονομήσεις υπολογίζονται στις 300 χιλιάδες ευρώ το έτος που είναι σημαντικές για το μέγεθος του πληθυσμού.

Ο απομακρυσμένος ημικατεχόμενος Δήμος της Αθηνού, βόρεια της Επαρχίας είναι ένας Δήμος με μικρό πληθυσμό που καλύπτει όμως μια σχετικά μεγάλη περιοχή, με τους περιορισμούς που συνεπάγεται. Η μόνη γεωγραφικά κοντινή σε αυτό τοπική αρχή είναι η Κοινότητα του Αβδελερού. Ο Νέος Δήμος Αθηνού που θα προκύψει από τη συνένωση με το Αβδελερό δεν αναμένεται να έχει ουσιαστικές εξοικονομήσεις, ούτε και μεγάλη διοικητική επάρκεια σε σχέση με τους άλλους Δήμους και θα αποτελείται από 5,235 κατοίκους.

Καταληκτικά, για την Επαρχία της Λάρνακας, όπως ανέφερα και πιο πάνω, τα γεωγραφικά αλλά και πληθυσμιακά δεδομένα περιορίζουν τις επιλογές μας. Η πρότασή μας είναι όπως δημιουργηθούν Τέσσερις Νέοι Δήμοι από τη συνένωση 18 Τοπικών Αρχών (Έξι Δήμων και 10 Κοινοτήτων), κάτι που θα αυξήσει και τον

πληθυσμό των δημαρχούμενων περιοχών της Επαρχίας κατά 17,714 κατοίκους. Οι κάτοικοι των δημαρχούμενων περιοχών της Επαρχίας αυξάνονται από το 63% στο 76% του συνόλου.

Πάφος

Στην Επαρχία Πάφου υπάρχουν σήμερα τέσσερις Δήμοι. Με εξαίρεση τον Δήμο Πάφου που έχει ικανοποιητικό πληθυσμό, οι άλλοι δήμοι έχουν πολύ μικρό πληθυσμό και χαμηλή διοικητική ικανότητα.

Ο Δήμος Γεροσκήπου είναι ένας πολύ μικρός Δήμος με έκταση κάτω από 8 τ. χλμ σε σχέση με τον μέσο όρο των υφιστάμενων δήμων που είναι 39 τ. χλμ. Ο πληθυσμός του είναι κάτω από 8,000 κατοίκους, που αναλογεί μόλις στο 5.6% των κατοίκων της επαρχίας ενώ το Δημαρχείο της Γεροσκήπου απέχει μόνο 3.7 χλμ από το Δημαρχείο της Πάφου. Το δε μέτωπο τουριστικής ανάπτυξης της Γεροσκήπου είναι γεωγραφικά ενωμένο με αυτό της Πάφου.

Ο Δήμος της Πέγειας είναι ακόμη πιο μικρός, με μια από τις πιο χαμηλές πληθυσμιακές πυκνότητες στην Κύπρο ενώ μεταξύ της Πέγειας και της Πάφου και κατά μήκος του παραλιακού μετώπου παρεμβάλλονται κοινότητες με πολύ μεγαλύτερο πληθυσμό.

Το κόστος υπηρεσιών στους Δήμους Γεροσκήπου και Πέγειας είναι ιδιαίτερα υψηλό για τους δημότες τους, ενώ οι Κοινότητες κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, λόγω μεγέθους και γεωγραφικής τοποθεσίας, αδικούνται και στερούνται αναπτυξιακών δυνατοτήτων και των κονδυλίων με το να παραμένουν υπό το καθεστώς της κοινότητας. Επίσης, στερείται και η ίδια η περιοχή τη δυνατότητα ενός πιο ενιαίου αναπτυξιακού σχεδιασμού με συνέργειες προς όφελος όλων.

Ο Δήμος της Πόλης Χρυσοχούς είναι ο πιο απομονωμένος γεωγραφικά Δήμος της Κύπρου με πολύ λιγότερους κατοίκους ακόμη και από αρκετές κοινότητες της Πάφου. Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα, η εισήγηση για τον Πρώτο Νέο Δήμο στην Επαρχία Πάφου είναι όπως ο Νέος Δήμος Πάφου προκύψει από τη συνένωση των Δήμων Πάφου – Γεροσκήπου, με την προσθήκη των κοινοτήτων Αχέλια, Τίμη νοτιοανατολικά μέχρι το αεροδρόμιο, αλλά και τα Κονιά που είναι η φυσική προέκταση της πόλης της Πάφου στα ανατολικά.

Η συνένωση αυτή αδιαμφισβήτητα θα βελτιώσει τις οικονομικές επιδόσεις των δύο Δήμων λόγω της εγγύτητας αλλά και της ψηλής πυκνότητας πληθυσμού ενώ θα οδηγήσει σε μια πολύ πιο αποτελεσματική διαχείριση των αστικών τοπικών υποθέσεων μέσα από ένα ενιαίο αναπτυξιακό προϋπολογισμό και ομογενοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Ο νέος Δήμος θα έχει πληθυσμό 45,000 κατοίκων περίπου, με πέραν των 5,000 κατοικιών και 6,000 επαγγελματικών υποστατικών ενώ θα αντιπροσωπεύει περίπου το 50% περίπου των κατοίκων της Επαρχίας Πάφου.

Ιδιαίτερα επωφελής θα είναι η συνένωση για την Γεροσκήπου, η οποία λόγω του μικρού της μεγέθους και έλλειψης οικονομιών κλίμακας δαπανά σε υπηρεσίες 150 ευρώ ανά κάτοικο ανά έτος περισσότερα από τον Δήμο Πάφου. Με τις οικονομίες κλίμακας που θα προκύψουν το κατά κεφαλή κόστος των υπηρεσιών ανά κάτοικο της Γεροσκήπου, θα μειωθεί πέραν των 100 ευρώ σε σχέση με σήμερα που αντιστοιχεί σε μείωση της τάξης του 23%. Με τη συνένωση των υπηρεσιών του νέου Δήμου, το προσωπικό του νέου Δήμου, λόγω και πάλιν των οικονομιών κλίμακας, θα αυξηθεί κατά 1.8 υπαλλήλους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο για την περιοχή της Γεροσκήπου.

Οι περιοχές που θα ενωθούν με την Πάφο, θα επωφεληθούν πολύ περισσότερο και από αυξημένα κονδύλια αλλά και ένα ενιαίο αναπτυξιακό και τουριστικό σχεδιασμό. Οι συνολικές εξοικονομήσεις θα ξεπερνούν το 1.25 εκατ. ευρώ.

Ο Νέος Δήμος Πάφου θα είναι πολύ ισχυρός και οικονομικά βιώσιμος, με μεγάλο ποσοστό ενδοδημοτικής συνοχής που θα είναι σε θέση να αντλεί περισσότερα ευρωπαϊκά κονδύλια, να προγραμματίζει και να υλοποιεί ολοκληρωμένες πολιτικές για το σύνολο της πόλης.

Ως προς το Δεύτερο Δήμο της Επαρχίας Πάφου, η εισήγηση αφορά την συνένωση της Πέγειας με τις όμορες Κοινότητες Έμπας, Λέμπας, Κισσόνεργας και Χλώρακας (Δήμος Δυτικής Πάφου).

Ο Νέος Δήμος θα έχει πληθυσμό 17,000 κατοίκων, κάτι που συνεπάγεται αύξηση πληθυσμού κατά 76%, ενώ η έκταση θα μεγαλώσει κατά 23%, κάτι που θα επιφέρει

ενοποίηση του παραλιακού μετώπου μέχρι τα δυτικά όρια του Δήμου Πάφου, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για την Επαρχία.

Η συνένωση αυτή θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση των υπηρεσιών των κατοίκων των κοινοτήτων, σε πολλαπλασιασμό των κονδυλίων ανά κάτοικο, αλλά το πιο σημαντικό θα προσφέρει τεράστιες δυνατότητες ενιαίας τουριστικής ανάπτυξης κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, εκμεταλλευόμενη και τις συνέργειες οι οποίες θα προκύψουν με τον όμορο Δήμο Πάφου. Ο δε αριθμός των επαγγελματικών υποστατικών του Νέου Δήμου θα τριπλασιαστεί και θα αγγίξει τα 1700, καταδεικνύοντας ότι ο Νέος Δήμος θα είναι ισχυρός και οικονομικά βιώσιμος.

Όσον αφορά το μέσο κατά κεφαλήν κόστος παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες, η διεύρυνση του πληθυσμού θα οδηγεί σε σημαντικές εξοικονομήσεις, ειδικά για τους κάτοικους του Δήμου Πέγειας για τους οποίους το κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών αναμένεται να μειωθεί γύρω στο 40% ή 300 ευρώ τον χρόνο. Οι συνολικές εξοικονομήσεις που θα προκύψουν θα ανέρχονται σε πέραν των 2.5 εκατ. ευρώ ετησίως.

Η δημιουργία δύο δήμων στα Νότια της Επαρχίας Πάφου είναι κατά την άποψη μου η πιο ορθή υπό τις περιστάσεις επιλογή. Περαιτέρω κατακερματισμός θα οδηγούσε αναμφίβολα σε παρόμοιες με την σημερινή κατάσταση στρεβλώσεις και δεν θα προέκυπταν ουσιαστικές εξοικονομήσεις.

Η δεύτερη επιλογή θα ήταν η δημιουργία ενός Δήμου από την Πέγεια μέχρι το αεροδρόμιο, που είναι και το σενάριο που σύμφωνα με τη μελέτη μας αποδίδει τις περισσότερες εξοικονομήσεις. Σε μια τέτοια περίπτωση όμως θα προέκυπταν προβλήματα ενδοδημοτικής συνοχής λόγω ανομοιογενών σήμερα περιοχών, συντονισμού και οργάνωσης.

Όσον αφορά τον Δήμο Πόλης Χρυσοχούς, δεν υπάρχουν πολλές εναλλακτικές επιλογές. Η μόνη επιλογή είναι, όπως και στην περίπτωση των Λευκάρων, η διεύρυνση του πληθυσμιακού του μεγέθους, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός πιο ισχυρού Δήμου που θα παρέχει πιο ποιοτικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και να συμβάλλει καλύτερα στην ανάπτυξη της περιοχής.

Η εισήγηση είναι όπως ο Δήμος Πόλης Χρυσοχούς συνενωθεί με τις όμορες κοινότητες Αργάκα, Μακούντα, Χρυσοχούς, Γουδί, Πελαθούσα, Κινούσα και Περιστερώνα (Δήμος Πόλης Χρυσοχούς). Η περαιτέρω διεύρυνση με άλλες κοινότητες ενδεχομένως να οδηγούσε σε ένα δυσλειτουργικό σχήμα με μεγάλο αριθμό μικρών κοινοτήτων σε μεγάλη απόσταση μεταξύ τους.

Ο πληθυσμός του Νέου Δήμου θα διπλασιαστεί, και τα επαγγελματικά υποστατικά θα αυξηθούν κατά 30% περίπου. Οι Κοινότητες θα επωφεληθούν σημαντικά από τα κατά πολύ αυξημένα έσοδα ανά κάτοικο αλλά και από επιπλέον υπηρεσίες τις οποίες θα μπορεί να παρέχει ο νέος Δήμος. Η αύξηση του πληθυσμού θα οδηγήσει στη μείωση του μέσου κατά κεφαλήν κόστους λειτουργίας του νέου Δήμου που υπολογίζεται περίξ του 14%. Οι συνολικές εξοικονομήσεις θα ανέλθουν στις 700,000 χιλιάδες ευρώ περίπου που είναι σημαντική για την περιοχή με δεδομένο το πληθυσμό της και θα απελευθερώσει πόρους για ανάπτυξη και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων.

Συμπερασματικά ,για την Επαρχία Πάφου προτείνεται η συνένωση 19 τοπικών αρχών (Τεσσάρων Δήμων και 14 κοινοτήτων) σε Τρεις Νέους Δήμους. Οι κάτοικοι των δημαρχούμενων περιοχών θα αυξηθούν κατά 18,454 άτομα, από 46,741 κατοίκους σε 65,195 κατοίκους, μια αύξηση που αναλογεί σε 39% του πληθυσμού των δημαρχούμενων περιοχών της Επαρχίας. Οι κάτοικοι της Επαρχίας θα διαμένουν κατά 74% σε δημαρχούμενες περιοχές σε σχέση με το 53% σήμερα.

Ελεύθερη Αμμόχωστος

Η Επαρχία της Ελεύθερης Αμμοχώστου αποτελείται από τέσσερις Δήμους με συνολικό πληθυσμό γύρω στις 30,000 κατοίκους, και πέντε κοινότητες με συνολικό πληθυσμό της 17,136.

Στην ελεύθερη Επαρχία Αμμοχώστου, μετά την ολοκλήρωση της μελέτης, έγιναν αρκετές τοπικές ζυμώσεις, συχνά με εντάσεις, και αφιερώσαμε πολύ χρόνο να ακούσουμε την τοπική κοινωνία και τους εκπροσώπους της.

Τα θετικά που προέκυψαν από αυτή την προσπάθεια, είναι ότι καταφέραμε να πείσουμε ότι η μεταρρύθμιση χρειάζεται και ότι η μεταρρύθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει και συνενώσεις.

Από τη συζήτηση προέκυψε, επίσης, η απαίτηση των χωριών της περιοχής όπως αποτελέσουν και αυτές μέρη δήμων, για να έχουν εξουσίες, πόρους και αρμοδιότητες που θα τους δώσουν μια διαφορετική προοπτική. Δείγμα ωρίμανσης της τοπικής κοινωνίας. Δυστυχώς, όμως, παρέμειναν οι τοπικιστικές αντεγκλήσεις όσον αφορά την γεωγραφική κατανομή.

Με βάση τα πιο πάνω, θεωρώ ότι οφείλω να εισηγηθώ αυτό που θεωρώ το πιο ορθολογικό και δομικά ορθό σενάριο.

Το σενάριο που προτείνω είναι η δημιουργία ενός Δήμου που θα αποτελείται από τους τέσσερεις σχετικά μικρούς υφιστάμενους δήμους της περιοχής. Δηλαδή, από το Παραλίμνι, την Αγία Νάπα, την Σωτήρα και την Δερύνεια. Επίσης, και με βάση τη μελέτη, το σενάριο αυτό προσφέρει τις περισσότερες εξοικονομήσεις, της τάξης των 7 εκατ. ευρώ ετησίως.

Αυτό το σενάριο είναι αυτό που κατά την άποψη μου θα επιφέρει όχι μόνο ένα ισχυρό και βιώσιμο, ομοιογενή δήμο, αλλά θα δημιουργήσει και μια πολύ ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική, ιδιαίτερα τουριστική, στο σύνολο της περιοχής. Θα συμβάλει επίσης ουσιαστικά και στην άμβλυνση και των οικονομικών ανισοτήτων μεταξύ των τουριστικά αναπτυγμένων Δήμων της Αγίας Νάπας και του Παραλιμνίου, σε σχέση με την Σωτήρα και τη Δερύνεια, η οποία οικιστικά είναι ενωμένη με το Παραλίμνι.

Σε αυτές τις περιοχές, θα δοθεί μια νέα προοπτική ανάπτυξης λόγω και της περιορισμένης γεωγραφικής έκτασης του Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας που με τα υφιστάμενα τους όρια έχουν μια πολύ πιο περιορισμένη δυναμική βιώσιμης ανάπτυξης.

Η συνένωση των τεσσάρων οντοτήτων διασφαλίζει και την χάραξη μιας ενιαίας στρατηγικής με σημαντικές συνέργειες, χωρίς να μπαίνουν θέματα αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ περιοχών που εν τη ουσία είναι γεωγραφικά και αναπτυξιακά

ενωμένες, με το ίδιο αναπτυξιακό προφίλ και το ίδιο τοπικό σχέδιο, αλλά των οποίων η υλοποίηση της εφαρμογής πολιτικών, αντί να είναι ομοιογενής και με συνέργειες, να είναι κατακερματισμένη και εν πολλοίς στρεβλή.

Χαρακτηριστικό των συνεργειών μεταξύ των υφιστάμενων οντοτήτων, είναι ότι οι ίδιοι οι Δήμοι Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας και Δερύνειας απαίτησαν την δημιουργία ενός ενιαίου τοπικού σχεδίου. Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τις συνέργειες για την περιοχή ανταποκρίθηκε στην απαίτηση και το τοπικό σχέδιο, βρίσκεται στα τελικά στάδια διεκπεραίωσης του. Η εφαρμογή και η υλοποίηση αυτού του σχεδίου, ορθολογικά θα πρέπει να υλοποιηθεί επίσης από μια ενιαία πολεοδομική αρχή ανάπτυξης. Η πολεοδομική πολιτική, όπως και άλλες μεταξύ ομοιογενών και όμορων περιοχών, πρέπει να γίνεται με τρόπο ομοιόμορφο από μια υπηρεσία και όχι ανομοιογενώς και εν δυνάμει ανταγωνιστικώς, κάτι που μπορεί να δημιουργήσει και προβλήματα εφαρμογής του νόμου.

Το ίδιο ισχύει και για άλλες υπηρεσίες, όπως για παράδειγμα η δημοτική αστυνομία. Θα πρέπει να υπάρχει άλλη δημοτική αστυνομία για την ενοποιημένη οικιστική με το Παραλίμνι και περιοχή της Δερύνειας ενώ άλλη για τις δύο κατ' εξοχήν τουριστικές περιοχές του Πρωταρά και της Αγίας Νάπας; Ο τουρίστας θα καλείται να εξυπηρετηθεί από μία ενιαία τουριστική αστυνομία, η οποία θα είναι και πιο αποτελεσματική και με ευρύτερο πεδίο δράσης παρά αν περιορίζεται στα στενά όρια των υφιστάμενων δήμων ως έχουν σήμερα.

Θέλω επίσης να αναφερθώ στο branding. Το branding δεν είναι συνυφασμένο με διοικητικές δομές αλλά με το όνομα της περιοχής ή του αξιοθέατου το οποίο επισκέπτεται ο ταξιδιώτης. Η Χαλκιδική δεν αποτελεί ξεχωριστή δημοτική αρχή, ούτε και η ανταγωνιστική προς εμάς Ίμπιζα η οποία αποτελείται από πέντε εντελώς άγνωστες στον κόσμο δημοτικές αρχές.

Επίσης, είναι αυτονόητο ότι με την μεταρρύθμιση καμία περιοχή δεν θα χάσει το όνομα της, ούτε δήμος ούτε κοινότητα. Η Έγκωμη θα παραμείνει Έγκωμη με το δικό της δημοτικό διαμέρισμα ενώ το Κάστρο του Κολοσσίου θα συνεχίσει να βρίσκεται στο Κολόσσι.

Αναγνωρίζοντας όμως τις σχετικές ευαισθησίες αλλά και την συνεισφορά των τουριστικών περιοχών της Κύπρου στον τουρισμό, ο νέος αυτός δήμος προτείνω να ονομαστεί Δήμος Αγίας Νάπας – Πρωταρά που αποτελεί και το brand της περιοχής.

Όπως ανέφερα και για την περίπτωση της Λευκωσίας αλλά και της Λεμεσού, η μεγάλη προσπάθεια που έγινε για να γίνει μια σωστή μεταρρύθμιση, αλλά και η ζύμωση η οποία ακολούθησε σε τοπικό επίπεδο, οδήγησε αρκετές κοινότητες συναινετικά και από μόνες τους να δηλώσουν, με αποφάσεις και των δικών τους Κοινοτικών Συμβουλίων, την πρόθεση είτε να καταστούν είτε να ενωθούν σε Δήμους.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των χωριών της Επαρχίας Αμμοχώστου, όπου οι κοινότητες της περιοχής εξέφρασαν τη βούληση τους για να ενωθούν κάτω από μία διοικητική δομή, σε ένα Νέο, Αγροτικό Δήμο της περιοχής, κάτι το οποίο αρχικά δεν είχαμε μελετήσει, ανεξάρτητα αν μετά οι τοπικοί σχεδιασμοί άλλαξαν.

Εξ ου και η εισήγηση του Υπουργείου για δημιουργία δεύτερου, Αγροτικού Δήμου στην ελεύθερη Επαρχία Αμμοχώστου, αποτελούμενη από τις Κοινότητες Αυγόρου, Λιοπετρίου, Φρενάρους, Αχερίτου και Άχνας, (Δήμος Κοκκινοχωριών) με σημαντικό πληθυσμό της τάξης των 17,136 κατοίκων, σε γεωγραφική εγγύτητα, αλλά και με παρόμοιο κοινωνικοοικονομικό αλλά και αναπτυξιακό προφίλ.

Η δημιουργία ενός δήμου αποτελούμενη από αυτές τις κοινότητες θα διασφαλίσει αναμφίβολα σημαντικούς επιπλέον πόρους για τους κατοίκους των εν λόγω κοινοτήτων, καθώς και τη δυνατότητα άντλησης επιπλέον κονδυλίων για αναπτυξιακούς σκοπούς.

Η συνένωση των πέντε κοινοτήτων, θα επιφέρει επίσης σημαντικές συνέργειες όσον αφορά την αύξηση της γεωργικής προοπτικής, αλλά και ευχέρεια σημαντικής ανάπτυξης του αγροτουριστικού ή στα παραλιακά και του τουριστικού προϊόντος.

Πεποίθησή μου είναι ότι οι εν λόγω κοινότητες θα επωφεληθούν τα μέγιστα από τη δημιουργία ενός δήμου στην περιοχή, και τους συγχαίρω για την πρωτοβουλία.

Από ζυμώσεις στην ίδια την τοπική κοινωνία, προτάθηκαν επίσης και άλλα σενάρια όπως το σενάριο Αγίας Νάπας – Λιοπετρίου – Σωτήρας το οποίο έχει τη δική του λογική, αλλά μια λογική που αφορά μόνο την συγκεκριμένη περιοχή και όχι την ευρύτερη επαρχία. Το εξετάσαμε και αυτό. Όμως, λαμβάνοντας υπόψιν συνολικά τις προοπτικές της Επαρχίας, ο κύριος γνώμονας σε μια μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης παραμένει η ενοποίηση περιοχών όσο το δυνατό πιο ομοιογενείς, με όσο το δυνατό παρόμοιο κοινωνικοοικονομικό αλλά και αναπτυξιακό προφίλ. Με την πρότασή μας ενδυναμώνεται η έννοια της ενιαίας τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και η μεγαλύτερη δυνατή προοπτική των κοινοτήτων σε ένα πραγματικά δυνατό αγροτουριστικό δήμο.

Καταληκτικά, η πρόταση μου για την Ελεύθερη Αμμόχωστο είναι η συνένωση των εννέα οντοτήτων (τεσσάρων Δήμων και πέντε Κοινοτήτων) σε δύο Νέους Δήμους. Οι κάτοικοι των Δημαρχούμενων περιοχών αυξάνονται κατά 17,136 άτομα ή 58% και η ελεύθερη Επαρχία της Αμμοχώστου καθίσταται η πρώτη επαρχία της Κύπρου που όλοι οι κάτοικοι είναι δημότες Δήμων.

Καταληκτικά

Με την ολοκλήρωση της προσπάθειας για τη μεταρρύθμιση προτείνουμε τρία νομοσχέδια. Τον περί Επαρχιακών Συμβουλίων Νόμο, τον περί Συμπλεγματοποίησης των Υπηρεσιών Νόμο και τον Περί Δήμων Νόμο. Προτείνεται στη Βουλή μια ολοκληρωμένη αλλά και τολμηρή μεταρρύθμιση.

Η μεταρρύθμιση αυτή εκπορεύεται από τις βέλτιστες πρακτικές διεθνώς και ακολουθεί πιστά και απαρέγκλιτα τις διεθνείς μας συμφωνίες, ειδικά τον Ευρωπαϊκό Χάρτη αυτονομίας της τοπικής αυτοδιοίκησης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Και το κάναμε αυτό με δύο τρόπους. Ο πρώτος ήταν να ακολουθήσουμε πιστά τις επιταγές του άρθρου 5 του Χάρτη ο οποίος προβλέπει ρητά ότι «για κάθε τροποποίηση των τοπικών εδαφικών ορίων, πρέπει να διεξάγονται εκ των προτέρων διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους ΟΤΑ, ενδεχομένως και μέσω δημοψηφίσματος εφόσον επιτρέπεται από τον νόμο».

Κανένας άλλος νόμος που αφορά την Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν ήταν αποτέλεσμα τόσο εντατικών διαβουλεύσεων με τους Δήμους. Δεν υπάρχει κανένα άλλο παράδειγμα στην

Κύπρο όπου το Υπουργείο όχι μόνο έκανε διαβούλευση, αλλά συνεργάστηκε εντατικά και καθημερινά με τους Δήμους για την εκπόνηση του νομοσχεδίου. Σε κανένα άλλο νομοθέτημα δεν έχουν ενταχθεί αυτούσια τόσο μεγάλο εύρος προτάσεων της ίδιας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – προτάσεων που αφορούν όλες τις πτυχές της τοπικής αυτονομίας και αυτοτέλειας. Οι αρμοδιότητες, ο τρόπος οργάνωσης των νέων δήμων, η ενδοδημοτική αποκέντρωση, ο έλεγχος και η διαφάνεια, όλες αυτές οι προτάσεις μας προήλθαν από τις πρωτοβουλίες και γραπτές προτάσεις των ίδιων των Δημάρχων και της Ένωσης Δήμων Κύπρου που εγκρίθηκαν από συλλογικές αποφάσεις της.

Γι' αυτό το λόγο η ίδια η Ένωση Δήμων στη Γενική της Συνέλευση έλαβε η ίδια την απόφαση να μη γίνουν τοπικά δημοψηφίσματα, τα οποία ενδεχομένως να έθεταν σε κίνδυνο της ίδιας της τις κατακτήσεις.

Εξάλλου, το άρθρο 5 του Ευρωπαϊκού Χάρτη αυτό τονίζει. Την ανάγκη δηλαδή σεβασμού της βούλησης των ενδιαφερόμενων ΟΤΑ μέσω διαβουλεύσεων με αυτούς όχι κατ' ανάγκη και υποχρεωτικά με την διεξαγωγή τοπικών δημοψηφισμάτων. Εξάλλου, όπως ανέφερα και προηγουμένως, ο δημόσιος διάλογος για τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρατάει πλέον πάνω από 10 χρόνια. Ξεκίνησε με πρωτοβουλίες και μελέτες της ίδιας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σε όλο αυτό το διάστημα υπήρχαν συγκεκριμένοι Δήμοι που κατέθεσαν τις προτάσεις τους και μελέτες για τη συνένωση τους με όμορους δήμους. Κανείς όμως από αυτούς δεν πήρε την πρωτοβουλία για να διοργανώσει τοπικό δημοψήφισμα.

Θέλω να τονίσω ότι με τις προτάσεις μας αυτές για πρώτη φορά δίνουμε σάρκα και οστά στις προβλέψεις του Ευρωπαϊκού Χάρτη για την τοπική αυτονομία, τη διοικητική αυτοτέλεια, τον έλεγχο και την εποπτεία των πράξεων. Ακολουθήσαμε βήμα με βήμα τις συστάσεις της εργαλειοθήκης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το πώς σχεδιάζονται οι συνενώσεις δήμων.

Με την πρόταση που παρουσιάζουμε σήμερα προτείνουμε τη δημιουργία 17 Νέων Δήμων που θα προέλθουν από τις συνενώσεις 80 υφιστάμενων Τοπικών Αρχών, 30 Δήμων και 50 Κοινοτήτων. Ο πληθυσμός των δημαρχούμενων περιοχών αυξάνεται κατά 100,000 κατοίκους περίπου στους 700,000 κατοίκους, κάτι που ισοδυναμεί με το 83% περίπου του πληθυσμού από το 71% που είναι σήμερα.

Η προσπάθεια που ξεκίνησε από την Κυβέρνηση σε συνεργασία με την Ένωση Δήμων, δεν θα ολοκληρωθεί με την κατάθεση και τη ψήφιση του Νόμου. Αυτό θα είναι η αφητηρία μιας ουσιαστικής δουλειάς που πρέπει να γίνει στο διάστημα που απομένει μέχρι τις καινούργιες δημοτικές εκλογές και την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών. Στόχος μας είναι να στηρίξουμε τους νέους δήμους ώστε να καταστούν πραγματικά σύγχρονοι.

Το Υπουργείο σε συνεργασία με την Ένωση Δήμων, θα επεξεργαστεί και υλοποιήσει ένα ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα για το λειτουργικό εκσυγχρονισμό των δήμων που θα καλύπτει όλες τις πτυχές της λειτουργίας τους. Την παροχή υπηρεσιών, την εκπαίδευση του προσωπικού, την ενοποίηση των λειτουργικών τους συστημάτων, την ανάπτυξη των δομών και των λειτουργιών τους.

Ήδη από το τρέχον έτος ξεκινάμε σε συνεργασία με τις Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων και την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την επιμόρφωση τόσο των αιρετών όσο και του προσωπικού με χρηματοδότηση από το κρατικό προϋπολογισμό αλλά και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία αποφάσισε να επιχορηγήσει το όλο εγχείρημα ακριβώς λόγω και της τροχιοδρομούμενης μεταρρύθμισης.

Είναι μια ουσιαστική και ριζοσπαστική μεταρρύθμιση. Η οποία είναι αναγκαία, γιατί όταν δεν δουλεύει το σύστημα πρέπει να το αλλάξουμε, χωρίς σκοπιμότητες και τοπικισμούς. Και το σύστημα δεν δουλεύει. Αυτός πιστεύω είναι και ο μόνος τρόπος να αποκαταστήσουμε και την εμπιστοσύνη των πολιτών. Δεν είναι επιστήμη. Η δουλειά έγινε, η εκτελεστική εξουσία τόλμησε να αγγίξει ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα. Εναπόκειται τώρα σε όλους μας να αγκαλιάσουμε αυτή την μεταρρύθμιση και να γυρίσουμε σελίδα στο πως λειτουργεί το κράτος.
